

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BÁCS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Jovánovits József.

Lapszerkesztő:

Dr. Kiss Dezső.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Feltámadás ünnepére.

Diadal a rögön, győzelem a békón, leigázáson; lélek szabadsága; emberek örökös biztatója; reménység éltetője; küzdelem titkos ereje; erényesség öre; eszmék diadala; minden emberi nemesbülés szimbóluma: feltámadás!

— Nehéz, sulyos láncok rémületes csörgése, elnyomott lelkeknek keserves zugolódása, vergődő sziveknek megaláztatása te benned reménykedik: feltámadás!

— Lelkünk keserű hánykódása, a szabadság mondhatatlan szomjuhozása te benned bizva bontja ki szárnyait: feltámadás!

— Kicsiny medrében kis kaviestot görgető esermely, madarak esiesergése, erdők fáinak suttogása, félelmes tengernek százzrétű hulláma, picí habja, gyöngye fodrozása te rólad álmodik: feltámadás!

— Köszöntünk újra százszorszép husvét, ünnepe a feltámadásnak.

— Itt vagy: és örvendező szívvel látjuk megismélni a fenomént, a világraszóló csodát, hogy miképp ifjudik meg újra a világ, hogyan telik meg fényvel, illattal, napsugárral, mint fogadja magába áldásodat, várva a gyümölcsözés idejét, a termő nyarat.

— A keresztyén hit a feltámadás ünnepévé avatott.

— El akarták veszteni az igazat, életét vették, hogy elnémitsák az igazság figyelmeztető szavát, de az eltemetett Istenember feltámadt sírjából. Új életre kelt, kiemelkedett a poroslók által őrizet sírjából, semmi által le nem bírva, győzelmesen az — *Eszme.*

— Amíg ezt az ünnepet megüli az emberiség, addig a mindennapi küzdelem nem csüggesztheti el, addig minden nemzet remélheti szabadságát, addig mindenki hihet a jó diadalában, az igazság kiderülésében. addig minden eszme harcossai hiven és állhatatosan küzdhetnek a közös ideálért, mert a nagy eszmék, mint Krisztus általtörök a sír falát s diadalra kelnek.

— A feltámadás hallelujája édes, biztató zenéje annak a lassan közelgő, de biztos diadallal elérkező fölszabadulás biztos korszakának, hogy ebben az ezeréves hazában, melyhez sok küzdelem megpróbáltatás és szenvedés útján jutottunk, föltétlen ur lesz a magyar. Ez a föld, melyhez megszereztük a jogot, magyar lesz minden porszemében.

— Mert a függetlenségi eszme nem halhat meg, sokkal nagyobb, hatalmasabb, semhogy csendben be tudná fogadni a sír, annak a fénye. világossága, igazsága szét van osztva mi közöttünk, ott gyökerezik a tengerek mélységénél mélyebben, az emberi szívben, itt él a mi lelkeink-

ben, véralkatunkban, a mi vágyainkban, erős akaratunkban.

— Többször halálra sebezve vérezett, vonaglott már a turulmadár. Felzokogott a kétségbeesés szózata: „Vagy jönni fog a nagyszerű halál.“ Megrendültek az alkotmány ezeréves oszlopai s fojtogatni kezdte a magyart saját honának megfertőztetett levegője is.

Gyászos temetkezési előkészület, szívetrázó szenvedés, nyomor és pusztulás volt. Hallottuk a sírba készülő nemzet halálhörgését is.

És ekkor mindig megjelent a haz a Géniusza, az a kiürthetetlen ősmagyar erő, amely feltartotta a pusztulás meredek lejtőin a végromlás felé rohamosan lezuhanó nemzetet. Megjelent nem mint Hamlet apjának bosszuvágytól pihenni nem tudó lelke, hanem mint a szelid Ofelia, ki e szavakkal hint a sírra virágot:

„Ne esüggedj! Lásd most a tarolt galyak Búgó fuvalmakon vállunkra hajlanak; De majd mormol a haraszt s zúg lágyan a levél, Boldogtalan csak az, aki nem hisz, nem remél!“

Bizzál magyar s légy jó hittel: — kétségbeesni annyi, mint elhagyni a jó ügyet; — te ki annyszor látad a feletted a világitó nemzeti szellem csillagát örködni, küzdeni szent ügyedért, ki annyszor éltél halottaidból dicső feltámadást, nem biznod ebben, nem biznod saját erőidben nemzeti bűn volna.

Vágytam . . .

Vágytam én is boldogságra,
De remélni nem mertem,
Mert a rózsát töviséről, —
Csakis erről ismertem;
Mert csak egy szót tanultam meg
Hibátlan' kimondani,
Mester lettem, művész abban:
Hogyan kell lemondani.

Egy eszmének, csodaszépnek,
Szenteltem az életem'
Azt kutattam éj-csöndjében
Százados emlékeken . . .
A jóságnak eszményképét,
Szintelen lapok között,
Ott kerestem, — mert közülünk,
Úgy hittem — elköltözött.

S egyszer, hogy a régi idők
Emlékeit kutattam,
Valaki egy sóhajt ejtett,
Néma könyvet miattam . . .

Csak egy könyvet, csak egy sóhajt,
Épen akkor, mikor én . . .
Szeptember volt s bíbor sugár
Gyult fel lelkünk éj egén.

Mert akkor már ketten voltunk:
Én és akit kerestem,
Az az eszmény, az a jóság,
Akit benned felleltem;
Aki nekem új éneket
Dalolsz lágyan — édesen:
Hogyan kell a lemondásról
Lemondanom Édesem! **Epsilon.**

Az áldozat.*)

(Magánjelenet.)

Irta: Engländer Rezea

(Munkás-család nyomorról tanuskodó szobája. Középen ajtó, látszik a padlásfeljárát. Rozoga
*) A „Good Templar Rend“ Zomborban 1908. évi április hó 10-én a városi színházban tartott műkedvelői estélyén előadta a szerző.

asztal, kopott két szék, ágy, melyben szalmazsákon kívül egyéb ninesen. Rossz pohárszék, egyik ajtaja hiányzik. A földön szertesztét 1—2 boros palaek, az ágyon néhány rongyos gyermekruha. Rongyos öltözetű munkásaszszony karján kosárral jön. Sápadt arcu, ványadt teremtés. Szenvetés és nyomor ri le az arcáról. Járása lassu és fáradt.)

— Megint itthon. (Körülnéz.) Egyedül, megint csak egyedül. Irtózat! (Fáradtan leül és eldobja a kosarat.) Semmi, soha semmi. Se munka, se pénz, se étel. Hiába koldulok akár az egyikért, akár a másikért. Ki adna munkát ilyen éhezéstől elnyűtt erejű kezeknek, ilyen ványadt rongyos alaknak, kiben a jólelkűek néhanapján a tolvajt látják. Ki adna pénzt, ki adna ételmezt, mikor . . . eh, hisz mindenki azzal kerget dölyfösen kegyetlenül, hogy hát „miért jár az ura a korcsmába?“ Hát miért? Miért? Hát meg tudok én erre

FENNÁLL 1824. ÉV ÓTA.

Husvéth István

műfestődjé és kémiai tisztító intézete Zomborban.

232-50-40

Elfogad uri, női és gyermekruhákat
TISZTÍTÁSRA ÉS FESTÉSRE
a legolcsóbb árak mellett.

Itt van most is ez a nemtő mint epikai nyugalom, mint plasztikai súly-egyen, mint a munkálkodás harmóniája, mely tetterejének tömörítésével a valóságnak, a gyakorlati életnek biztos talaját nem hagyja el még akkor sem, midőn az eszmék az idealizmus legmagasabb régióba emelkednek.

Itt van most is, akinél a hazaszeretet erősebb, mint ellenségeinek gyűlölete, mert hiszen az ő varázsa ép úgy mint *Krisztus* igéje a megnyugtatóban, a kibékeltetésben s a jövő hatalmas alkotásaiban van.

Itt vannak a nemzet egygyé olvadt ereje által megtermékenyített magyar Génusz által szült fiak, a nemzet igazi vezérei, kiknek kezeiben a tenni vágyás ereje dagad, s szíveikben a honszerelme tüze lobog, s fejeikben az alkotás tudománya ragyog.

Itt van Kossuth apánk fia, aki minthogy „sasokat nemzenek a sasok“ — nem lehet törpe epigon.

Itt van az a férfiu akinek politikája a nemzet szívében, s lelkében gyökeredzik, ahhoz itthon a magyar talajban kapja a tápláló erőt.

Itt van az, aki nem téveszti meg magát álprófeta tanokkal, nem követ jelszavakat, nem fut lidérefény után, amely elhagyja azután a moesárnál, ahol a lidérefény eltűnik, de beleengedi rohanni azt a népet, amely esetleg követi, hanem megy azon igazán világító esillag után, amely irányt mutat, hogy célt érjen. *meghozza Magyarországot teljes függetlenségéig, a magyar nemzet teljes szabadságáig!*

Es ez lesz a magyarnak igazi, husvétii ünnepe!

k. d.

Zombor, április 18.

Kossuth Ferenc üdvözlése. Az *óbecsei* függetlenségi párt Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi minisztert, az országos függetlenségi párt elnökét a napokban a következő távirattal üdvözlötte: Az országos függetlenségi párt politikája iránt érzett vonzalmunkból kifolyólag a haza boldogulására irányuló törek-

véseiben ért mindazon megtámadatások közepette, amelyeknek igaztalanul állandóan ki van téve, teljes bizalommal és rendíthetetlen ragaszkodással vagyunk Nagyméltóságod személye iránt eltelve és mai napon tartott közgyűlésünkben egyhangú lelkesedéssel kérjük, Isten adjon erőt és kitartást hazafias, nemes törekvéseihez. Az óbecsei függetlenségi párt elnöksége.

Kormányrendelet az orvosok ellen. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter bizalmas rendeletet intézett a vármegyék és városok első tisztviselőihez, amelyben fölhívja őket, hogy a legerélyesebb közbelépéssel tiltsák el a hatósági orvosokat a munkásbiztosító pénztárak ellen indított akciótól. A belügyminiszter ezen utasítását a kereskedelmi miniszternek a munkáspénztárak érdekében tett közbenjárására adta ki. A rendelet szerint az a hatósági orvos, aki az alispán vagy a polgármester fölhívására vonakodnék kötelesség-szerű hivatásának eleget tenni, — állásából fegyelmi úton azonnal elmozdítandó.

Politikai hetiszemle.

A t. Ház széteszött a *husvétii szünetre*, hogy azután — elnémulván végre a „törpe minoritás“ — folytassa az alkotásnak, az erőgyűjtésnek, a nemzeti önállóság megalapozásának azt a munkáját, amelyet hosszú időn át meggátolt a parlamentben a horvátok perfidiája, a nemzetiségek államellenes támadása és ujabban a balpárt bakafantokodása.

Üljön hát ünnepet a nemzet, legyen a magyar politikában is husvét, a céljait ismerő, azok felé törhetetlen energiával, de okos eszközökkel törő nemzeti politika hatalmas feltámadásának hozsannás ünnepe.

A politikai éles látásnak nem kell valami abnormis foka ahhoz, hogy a külügyminiszter utjának céljait kitaláljuk. Ugyan-ebben az időben tartózkodtak a fővárosban konstantinápolyi és belgrádi követünk és a horvát bán. A külügyminiszter mindhármójukkal érintkezett. Hogy nem véletlenül, azt talán bizonyítani sem kell. A tanácskozás tárgya tehát okvetlenül a macedón kérdés, a szandzsák vasut és a szerb kereskedelmi szerződés volt, amelynek dolgában a szerb

válság miatt preventív megállapodásokat kellett létesíteni. Ugy a szandzsák vasutára vonatkozólag, mint a szerb szerződés tárgyában a tanácskozás során a magyar kormányval egyetértően létre is jött a megállapodás. Rauch bárónak a tárgyalásokban való bevonására pedig nyilvánvalólag a nagy szerb-propaganda üzelmeinek megakadályozása adott okot.

Hogy a tanácskozások során még egy igen fontos, sőt kényes tárgy is tapétára került, azt letagadni nem lehet, de nem is kell. A delegációk tavaszi ülészéseinek kérdését s ezzel kapcsolatban a tisztifizetések rendezésének ügyét értjük. Hogy a kellő információk megszerzése és a magyar politikai világ felfogásának megismerése ebben a tárgyban elsőrendű célja volt Aehrenthal utjának, arra reávall Kossuth Ferencnél, a függetlenségi párt vezérének tett hosszú látogatása is. És kétségtelenül meg is győződött arról, hogy a függetlenségi párt, bárha a tiszték fizetésének emelése elől, mint kenyérkérdés elől nem zárkózik el, de ezt a katonai kérdések megoldásának jegyében fogja csak megtenni.

Kossuth Lajos budapesti szobrának pályázata eldőlt. A döntés Horvay Jánost, egy még fiatal, nagytehetségű szobrászművészt bizta meg a kivitellel.

Végre tehát állani fog az ország fővárosában is az újjászületett Magyarország megalkotójának ércalakja. A vidéken, széles ez országban már ötven helyen hirdeti a szobor eszméi örök diadalát és nemzetének kegyeletét. Hogy a budapesti szobor igazi Kossuth szobor lesz és hogy a pályát nyert tervezet a Kossuth nevében inkarnált eszmének szerencsés és művészi kifejezője, azt maga Kossuth Ferenc ismerte el, amikor mint a zsűri tagja erre a pályamunkára adta ő is szavazatát.

Már pedig egy Kossuth szobornak igazán ő a leghivatottabb bírálója, aki amellet, hogy köztudomás szerint maga is előkelő színvonalon álló dilettáns képzőművész, első-sorban az apja fia, akinek lelkében a fiui kötelek révén a legfinomabb és legnemesebben él Kossuth Lajos alakja és dicsősége.

felelni, hogy miért indult el olyan szerencsétlen úton, hogy tönkretette mindnyájunk életét? Pedig olyan szép volt itt minden, olyan takarostiszta és békés. Itt lebegett az áldás a fejünk fölött. Szinte látni véltem az angyal kiterjesztett szárnyait, aki örködött felettünk, olyan isteni nyugalom volt közöttünk. Hát dolgoztunk — dolgoztunk sokat, szakadásig, de hát édes volt e munka, mert láttuk áldásos gyümölcsét. Hangos volt a házunk tája a boldog jókedvű kacajtól, ragyogott az arcunkon meg a szívünkben a derű, amikor esténként boldog együttesben körülültük az asztalt. (Simogatja az asztalt.) Ezt az asztalt. Akkor nem volt még ilyen kopott. Akkor én sem voltam ilyen kopott. (Sirva leborul az asztalra.) Eh, akkor minden másképp volt. (Kis szünet mulva.)

Emlékszem, egy forró nyári éjjel maradt el először. Hiába vártam haza, nem jött. Remegve figyeltem az óra ütéseit. Iszonyu sejtetem derengett át rajtam. Valami nagy szerencsétlenség előéreztem vajudott a lelkemben. Sirtam, imádkoztam és vártam. A hajnal már rámosolygott szomorú arcomra, amikor végre megjött és hogyan... hogyan... Ő, akinek soha az Isten áldott vizén kívül egyéb ital a kezében nem volt, duhajkodva jött, boros üveggel a kezében, zülött, vadul röhögő cimborák között. Oh, milyen ádáz nyomorultak voltak valamennyien. Felforgatták az otthonomat, az én békés, szelid oltáromat szentségtelen kezekkel feldúlták. Sirva kértem őket, hogy menjenek, könyörüljenek, hagyják meg nekem az uramat olyan szelid, jó, becsületes embernek, mint eddig volt. Ne te-

gyenek szerencsétlenné. És a szemem közbe nevettek durván, embertelenül, rongy, pipógya embernek csufolták az uramat, aki asszony-szóra meghunyászkodik, ingerelték, szították, fokozták benne a haragot és megvert... megvert. Itt van még a nyoma a karomon. Engem vert meg, akihez mindig csak szelid szava volt. Oh akkor éreztem, hogy rámmehedek valami iszonyu nagy csapás. Éreztem... de nem ennyire, még sem hittem volna. Ennyi nyomort nem is álmodtam még soha. Ennyi szenvedést nem küldött még Isten egyetlen alázas gyermekére. És úgy ment napról-napra és most már mélyebbre mint amazok.

(Rövid szünet.)

Borzasztó ez az egyedüllét. Amig a gyermekeim éltek... az én édes, édes gyer-

BOROK: 1 liter

Diószegi 1 korona.

== Az üvegeért 10 fillér vissza. ==

Badacsonyi 1-20 kor.

Kapható:

ifj. Heindlhofer Róbertnél

Zombor.

Az önálló nemzeti bankért. Nagygyűlés Zomborban.

Az ország számos részében tartanak mostanában az önálló magyar nemzeti bank felállítására érdekében népgyűléseket.

Az Osztrák Magyar Bank szabaddalma az 1910. év végén lejár. Most tehát meg van a törvényes alkalom arra, hogy a függetlenségi párt megvalósítsa programjának ezt a sarkalatos pontját. De elérkezett a politikai alkalom is, mert a függetlenségi párt az országgyűlésen többségben van s így nem szükséges az önálló nemzeti bank részére a többséget más pártbeliek kapacitálásával biztosítani.

A magyar közvélemény őszinte lelkesezéssel siet az országos függetlenségi párt támogatására, hogy céljait megvalósíthassa.

A függetlenségi törekvéseket támogató akcióból ki akarja venni a maga részét Bácsmegye és Zombor város polgársága is. Abban a lépcsőről-lépésre haladó, nehéz, verejtékes munkában, amelyet vezéreink a nemzeti jogok megvalósítása érdekében végeznek, szükségük van a közvélemény határozó közreműködésére. Szükség van a közvélemény akaratának megnyilatkozására főleg azért, hogy illetékes helyen rá lehessen mutatni azokra mint olyan egyöntetű kívánásokra, amelyek elől kitérés nincsen.

Ha a magyar nemzet hűségesen kitart a függetlenségi politika mellett, akkor a siker el nem maradhat. Nemzeti önállóságunk kidomborítása ugy politikai, mint közgazdasági téren rövidesen be fog következni.

Megirtuk lapunk legutóbbi számában, hogy a zombori függetlenségi párt a megyei függetlenségi párttal karöltve a husvéti ünnepek után az önálló nemzeti bank felállítására érdekében Zomborban nagygyűlést szándékozik tartani.

A nagygyűlés előkészítése tárgyában a zombori függetlenségi párt 21-es bizottsága

hétfőn délután Mérő Ignác elnöklésével értekezletet tartott.

Az értekezleten Mérő Ignác elnök ismertette a nagygyűlés célját. Hangsúlyozta annak szükségességét, hogy a vidék élénk figyelemmel kísérje az országos politikai eseményeket. A közvélemény nem engedheti, hogy a magyar jegybank felállítása elodáztassék. Ezért szükségesnek tartja egy nagygyűlés összehívását, amelyen alkalma nyílik Bácsmegye és Zombor város polgárságának arra, hogy az önálló jegybank mellett állást foglaljon.

Novák Elemér dr. és Donoszló Vilmos dr. szölkak még hozzá az elnök előterjesztéséhez.

Az értekezlet ezután egyhangulag elhatározta, hogy a nagygyűlést május 10-én tartják meg. A további teendők elvégzésére öt tagu bizottságot küldtek ki, melynek tagjai lettek: Mérő Ignác, Novák Elemér dr., Henneberg Sándor, Donoszló Vilmos dr. és Jovánovits József dr.

Viruló szép magány . . .

Viruló szép magány,
Csillagok az égen,
Fogadjátok újra
Forró üdvözlésem.

* * *

Te susogó csermely,
Vigasztalj meg engem,
Óh ébreszd öröme,
Bútól kábult lelkem.

Óh mond meg szívemnek,
Ne essék kétségbe ;
Úgy-e néha-néha
Tündér szép rózsámnak
Jutok az eszébe ? ! . . .

A csermely szavára
Hő szívem nem éled :
Felejtsd el, felejtsd el,
Nem szeret ő téged !

Te zengő madárka,
Ott a lombos ágon,
Úgy-e, hogy ismered
Mély szomorúságom ?

Óh hogyha ismered,
Nyujts hát vigaszt nékem ;
Mond : még el nem vészett
Minden szép reményem.
Oh mond meg szívemnek :
Ne essék kétségbe ;
Úgy-e néha-néha
Tündér szép rózsámnak
Jutok az eszébe ? . . .

A madár szavára
Kinom jobban éget :
Sohasem szeretett
Az a kis lány téged.

Honnan jössz szellőcske,
Úgy-e a rózsámtól,
Attól a tündér szép
Mosolygó barnától ?
Úgy-e, hogy nem igaz
A patak esörgése ?
Úgy-e, hogy nem igaz
A madár zengése ?
Szeret engem úgy-e,
Az a kis leányka,
Akit a jó Isten
Virágos kedvében
Küldött a világra ? ! . . .

Oh de mily szomorú,
A szellő zugása !
A kegyetlen végzet
Annyi szép reménynek
Fekete sirt ása . . .

Biztató reményim
Temeti a szellő ;
Senkise könyezi,
Senkise kíséri,
Csak egy futó felhő.

Oly bus, oly szomorú
A szellő zugása,
Mint a párja vesztett
Vadgalamb bugása :

Nem szeret ő téged
S ha néha mutatta,
Akkor is csak játszott,
Csak enyelgett véled !

* * *

mekeim — kettő volt. Gügyögő szelid galambok. Az ő szemükben ragyogott az én napom. Az ő hajuk selyme törülte le arcomról a fájdalom könyeit, az ő mosolyuk hozott egy kis sugarat a nyomor e tanyájára. A gyerekeim ! . . . Oh Isten. (Térdre esik.) Oda kellett őket adni, el kellett őket tenni, le mélyen, le a csunya fekete földbe, ahol nem sirnak többé kenyér után. A gyermekeim . . . oh csak azok volnának legalább itt . . . De nem (felugrik) nem . . . nem akarom . . . Istenem, tartsd . . . tartsd magadnál. Úgy-e, ott soha sem sirnak . . . úgy-e, ott soh'sem kap gyenge testük ütleteg részeges ember durva kezétől. Jobb is, hogy nem kell látniok ezt a szörnyű nyomort és nem kell érezniök ezt a kegyetlen éhséget. (Vadul) Mindég találtam a számára mentséget, mert szerettem. Véd-

tem magam ellen, beszéltem a lelkére, vádoltam önmagamot, könyörögtem és sirtam, de nem gyűlöltem. De mikor kivette a gyerekeim szájából az utolsó falatot, hogy a koresmába vigye, amikor ott fetrengett előtem öntudatlanul, duhaj nótákat énekelve, míg a gyerekeim kenyér után sirtak, akkor meggyűlöltem ! És gyűlölöm, gyűlölöm minden cseppjével annak a lankadó életerőnek, amely még a szívemben van. (Hirtelen elcsuklott hangon) Pedig lankadok, érzem, nem bírom soká. (Az ágyra dől.) Fáradt vagyok . . . nagyon . . . nagyon fáradt vagyok. (Ismét fölkel.) De jó is volna a megváltás. (Lassan kezébe rejtett arccal járkal és véletlenül megbotlik egy boros palackban. Felkapja.) Te ! te ! Minden szenvedések kuforrása, te Isten átka, te nyomorok szerzője ! Minck

jöttél a házamba ! ? Minek rontottad meg az emberemet és vele együtt engem és a gyermekeimet ? ! Te, te ! Pusztulj. (A földhöz vágja és kacag. Hirtelen magához jön.) Nem . . . nem vagyok örült. Ez a sok szenvedés, ez a szörnyű éhség. Csak valami volna, legalább valami . . . (a pohárszékhez megy és lázasan kutat. Egy darab száraz kenyeret, egy kis üveg pálinkát és egy csomag gyufát vesz elő. Harapdálja a kenyeret.) Nem, nem lehet. Hiszen ha lehetne, már régen nem volna itt. (A pálinkára.) Ez . . . ez a fürtelem sem volna itt, de már egy hete nem volt itthon. (Gondolkozva forgatja a gyufát.) Ez meg — (felugrik) ez a megváltás ! (Az ágyhoz rohan, kiragad egy esomó szalmát és futni akar a kijárat felé. Hirtelen megáll, félve, lassan leteszi az asztalra a gyufát és

Kemény vágott tűzifa

métermázsánként **száraz állapotban**; ugyszintén hasábfá öl számra házhoz szállítva **legjutányosabb árban** kapható az Első Zombori Favágó Vállalat és Tűzifa Kereskedés **Flórián-utcai fatelepén.** 79-5-4

Viruló szép magány,
Csillagok az égen,
Már itt sincs vigaszom,
Itt sincs menedékem.

-ö.

H I R E K.

A vármegyei tanfelügyelőség kettéosztása.

Ujvidék város közigazgatási bizottsága kedden megtartott havi ülésén Virág István bizottsági tag oly értelmű indítványt terjesztett elő, hogy illetékes helyen a vármegyei tanfelügyelőség kettéosztását kérelmezzék.

Az indítvány szerint a megye déli, a Ferenc-esatorna alatti részére külön tanfelügyelőség felállítását kérelmeztetnék. Az indoklás szerint Bács-Bodrog vármegye igen nagy terjedelménél, népoktatási intézeteinek rendkívül nagy számánál, jellegbeli és nyelvi különféleségénél fogva a Zomborban székelő kir. tanfelügyelőség egymaga minden buzgalma és kiváló munkaképessége dacára sem képes megoldani a reá váró nagyfotosságu feladatát, vagy legalább nem képes azt úgy megoldani, amint a maga nemes ambíciója s a vidéki hazafias és kulturális szükségletei megkívánják.

Faragó János kir. tanfelügyelő felszólalásában méltányosnak és a viszonyok által teljesen indokoltak találta az indítványt. Az elrendelő cél érdekében semmikép sem tartaná azonban elegendőnek egy kir. tanfelügyelőségi kirendeltséget, hanem egy a törvény minden attribútumaival ellátandó önálló kir. tanfelügyelőség felállítását kívánatos. A mostani viszonyok közt a rendkívüli nagy terjedelmű vármegye tanügyének bürokratikus intézése mellett az összes iskolák és tanerők felkiismeretes megfigyelése, látogatása, ellenőrzése valóban emberfeletti feladatokat ró a kir. tanfelügyelőségi jelenlegi személyzetére. A közigazgatási bizottság Virág István indítványát egyhangulag elfogadta.

Boldog ünnepeket. Lapunk olvasóinak és munkatársainak boldog húsvéti ünnepeket kívánunk.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vojtkó István okleveles tanítót a bácskeresztúri állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Kinevezés. A temesvári posta- és távirat-főigazgató a bácsborsódi postamesteri állásra Koósz Irén sósdí kir. postamestert helyezte át.

szalmát és távolhuzódik.) Nem merem. Nincs hozzá erőm. (Ismét közeledik, nézi és hirtelen felkapja az asztalról a pálinkás üveget.) Ez adott neki bátorságot engem először megütni, ez adott neki bátorságot megütni a gyermekeimet, ez ad majd nekem bátorságot véget vetni a nyomoruságomnak. (Fuldokolva iszik.) Hogy éget. Jobban éget, mint a könyvek. Hogy korbácsolja a véretem... mint a sátán! Igen, igen a sátán! (Felkapja a szalmát és gyufát és fut ki, látszik, amint fölmege a padláslepcsőn.) Annak piros a nyelve! Az lángol, az éget! (Rövid szünet. Jön vissza háttal, leskelődve.) Megvan. Hogy pislog, harapózik, közel senki, aki visszatartsa. (Odakint borizó ének hangzik fel, egyre közelebb jön.) Nem, nem akarom! (Az ajtóhoz rohan és elzárja. Kint dörömbölés és ének: „Nyisd ki babám az ajtót.”) Megváltó tűz, siess! (Éneklés közben piros fény gyűlik fel, egyre jobban terjed. Az aszszony kiáltva.) Menybéli, magasságos Isten! Miatyánk! Segíts! Könyörülj! Végezz velem! Vált meg, vált meg!

(Függöny.)

Kitüntetés. A bácsmezei orvosi kar egyik legtekintélyesebb tagja dr. Milkó Ignác a múlt hónapban ünnepelte vármegyének közölete összes tényezőinek részvételével 40 éves orvosi jubileumát. A hivatalos lap vasárnap száma újabb meglepetést hozott az ünnepeltnek, ugyanis a király dr. Milkó Ignác óbecsei járásorvos tiszteletbeli vármegyei főorvosnak, a közegészségügy terén szerzett hosszú és buzgó szolgálatai elismerésül a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

Iskolalátogatás. Dr. Margalits Ede budapesti tudományegyetemi rendes tanár hétfőn Ujvidékre érkezett és miniszteri biztos minőségében a gör. kel. szerb főgimnáziumot hivatalosan látogatta.

Ref. istentisztelet. A zombori reform. gyülekezet f. évi április hó 20-án, húsvét második napján, délelőtt 10 órakor az ág. ev. imaházban urvacsorával egybekötött istentiszteletet tart. Arany Gusztáv, r. lelkész. Kozma László, e. főgondnok.

Egyházmegyei hírek. Romich Gerő Dusnokra káplánnak küldetett. Evetovich Péter Dusnokról Garára, Ditelján István Garáról Bácsszentivánra kápláni minőségben áthelyezettek.

Háziestély. A zombori nőtisztviselők egyesülete f. hó 20-án háziestélyt tart, mely alkalommal pártoló tagjait szívesen látja vendégül. Kezdeté este 8 órakor.

A törvényszéki palota ügye. A zombori kir. törvényszék épületének ügye egy lépéssel előbbre haladt, mert — mint értesültünk — a m. kir. igazságügyminiszter az épületre vonatkozó pályadíjnyertes terveket véleménynyadás végett a zombori kir. törvényszék elnökéhez elküldötte.

Adomány. Dr. Mayer Nándor ügyvédő mint minden évben, az idén is 1 drb 10 koronás aranyat juttatott a zombori áll. főgimnázium igazgatóságához, egy a rajzban vagy festésben kiváló tanuló jutalmazására.

A magyarkanizsai új városháza. Magyarkanizsa nagyközség rendezett tanácsa város lett, mely alkalomból pályázatot hirdetett egy félmillió korona költséggel építendő monumentális városháza tervére. Beérkezett 29 pályaterv, melyek fölött a bírálóbizottság folyó hó 10-én döntött. A bírálóbizottságnak 11 tagja közül a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet kiküldöttje, Leitersdorfer Béla építész, a város két szakértője pedig Pfeiffer István igazgató-mérnök és Pálffy Dezső kir. főmérnök voltak. A bírálóbizottság egyhangú határozattal az első díjat és a kivített Reisz Zoltán budapesti építész tervének, a második díjat pedig Schulek János ugyancsak budapesti építész tervének ítélte oda. Ezenkívül megvételre ajánlotta a „Haladás”, „Világos” és „Déliháb” jellegű terveket.

Eljegyzés. Rosenberg Izidor mélykúti gabonakereskedő eljegyezte Holtzer Rózsikát Szegedről.

Érdekes hangverseny. A zombori szerb egyházi dalárda a városunkban időző szerb szintársulat énekkarának közreműködése mellett folyó hó 22-én este 8 órakor a városháza nagytermében egyházi énekhangversenyt rendez. Ezen érdekes hangversenyt a közönség figyelmébe ajánljuk, mert úgy a helybeli szerb egyházi dalárda mint a szerb szintársulat énekkara legválogatottabb görög-keleti egyházi énekeket fog előadni, ami ritka műélvezetet fog nyújtani a zene-értő közönségnek. Külön meghívók nem bocsátottnak ki.

A munkások mulatsága. A zombori öszmunkásság dalköre és műkedvelő osztálya e hó 19-én, húsvét első napján az egyesület helyiségében (Flórián-utca 14.) reggeli 3 óráig tartó, érdekes műsorral nagyszabású kedélyes estélyt tart. Belépődíjak: egyleti tagoknak 40 fil., hölgyeknek 30 fil., vendégférfiaknak 50 fil. Kezdeté pont 8 órakor.

A vivótanfolyam. Agrima J. Gyula vivómester, aki néhány hét óta nagy megelégedésre működik Zomborban, vivótanfolyamának helyiségeit most a Nagyszombat-templom-utca 6. szám alá (Belváros) helyezte át. A vivótanfolyamra beiratkozni bármely naptól kezdve lehet.

Szabad Lyceum. Loewe zeneköltészetének bemutatásával zárta be vasárnap a zombori Szabad Lyceum Egyesület ezidei ismeretterjesztő ciklusát. A városház nagyterme ezuttal is zsúfolásig megtelt hálás hallgató közönséggel. A kitűnő német balladazeneszerző munkáit a mi közönségünk alig ismerte. A bemutatás teljesen az újdonság varázsával hatott és igazi gyönyörűséggel töltötte el a hallgatókat. Meg is tapsolták érte előadó műkedvelőinket. Trischler Gyuláné friss, üde, szinte ezüstös szopránja, Hrabovszky István pompás, lágy tenorja nagy hatást keltett. Major József és Marschall Béla szintén sok tapsot arattak precíz énekükkel. Az előadott éneket zongorán Tomcsányi Aladár kísérte. Az előkelő színvonalon álló ismertetésért dr. Ferencsik Lajost illeti az elismerés.

Halálozás. A zombori társadalomnak súlyos gyásza van. Csávosi Sándor, a zombori takarékpénztár főkönyvelője pénteken délután hosszas szenvedés után elhunyt. Halála városzerte mély részvétet keltett és előkelő, kiterjedt rokonságot borított mély gyászba. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Rákóczi-ut 34. sz. alatti gyászházból.

Házasság. Marian Miklós törvényszéki bíró, a szabadkai kir. törvényszék elnökhelyettese vasárnap délelőtt vezette oltárhoz id. szatymázi Zsótér Andorné szül. Melegh Eta urasszonyt Abonyból.

Az állami tisztviselők szervezkedése. „Az állami tisztviselők országos egyesületének” zombori tagjai Jorgovits Döme pü. számtanácsos, számvetőségi főnök elnökle alatt, a zombori kör megalakítása ügyében folyó hó 12-én d. u. 3 órakor értekezletet tartottak, melyen élénk eszmecsere után, egyhangulag elhatározták, hogy egyelőre csak „helyi bizottságot” alakítsanak, mely bizottság a budapesti központtal, ennek alapszabályai szerinti összeköttetést közvetlenül téve, a zombori állami tisztviselők erkölcsi és anyagi érdekeit felkarolva, ezeknek előmozdítása céljából, a beérkező indítványok megvitátása, továbbítása, és a szükséges intézkedések megtétele által hasznos és üdvös feladatok megoldását tűzte ki céljául. Elhatározta továbbá az értekezlet, hogy ezen helyi bizottság egyelőre a „Vidéki kör” megalakítása, illetve újjászervezése céljából, mint előkészítő bizottság kezd meg működését, melynek első feladata leendő a budapesti központ erkölcsi támogatása mellett az összes zombori állami tisztviselőket felkérni, az egyesületbe való belépésre, hogy így tömörülve a vidéki kör megalakítható legyen. A helyi bizottság tisztikarát a következőleg alakította meg: Elnök: Raab Béla számtanácsos. Titkár: Abraham Győző számellenőr. Pénztárnok: Vuits Péter számvizsgáló. Ellenőr: Báthory Károly számtiszt. Választmányi tagok: Essigmann Károly számvizsgáló, Horváth József számellenőr és Cselyuska Márton számtiszt.

Jegyzőválasztás. Óker község képviselő-testülete e hó 6-án Nikolics Izidor főszolgabíró elnökle alatt tartott ülésében töltötte be választás utján a megüresedett jegyzői állást. Egyhangulag Wodring Ágoston kiszácsi jegyző választotta meg.

Magas életkor. A múlt héten temették el Csurogon özv. Makk Istvánné, Tényi Klárát, aki 101 évet élt. A ritka magas kort ért asszony utolsó időkig talpon járt és elég jó egészséggel örvendett. Csak két napig volt beteg. Temetésén nagy rokonság jelent meg.

Sport. A zombori futball klub 1908. június 20-án kezdi meg működését. A legközelebbi mérkőzés, melyben a klub I. és II. csapata mérkőzik 1908. június 20-án lesz. A nagy szünetben még több más egyesülettel fog mérkőzni. Bővebbet a falragaszok fognak szolgáltatni.

Közgyűlés. A Tulipán Szövetség — Magyar Vedő Egyesület április 26-án d. e. 11 órakor, a városháza nagytermében, II. évi rendes közgyűlését tart.

Uj önségélyző szövetkezet. Bácsbokodon Osztheimer Adám tanító buzgólkodása folytán önségélyző szövetkezet alakult.

Husvétii piros tojások gyűjtése. A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat múzeumának öre, tisztelettel kéri a megye érdeklődő közönségét, hogy husvétii himes-irottas-tojások adományozásával teljesebbé tenné a szépen indult himes-tojás-gyűjteményt. Ma-holnap teljesen kimegy szokásból a himes-tojás készítés, hiszen már is sok községünk népe hagyta fel a rajzos tojások készítését és ez által igen sok eredeti népies díszítő motívum megy veszendőbe. Rajta kell lennünk, hogy megmentjük ami még menthető. Fel-émeltjük ez alkalommal, hogy a múzeum számára szánt küldeményeket a magy. kir. posta díjmentesen szállítja, ha a „hivatalos“ szállító-levélre fel van írva: „A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat múzeumának, Zombor. — Régiség, Muzeális ügyben Portómentes“.

Gyermeknap Kossuthfalván. A gyermekmentés nemes eszméjének megvalósítása céljából egy lelkes kis tábor sorakozott az „Országos gyermekvédelem ligája“ zászlója alá, amidőn március 30-án dr. Déri Henrik közs. orvos elnöklésével megalakult az „Országos gyermekvédelem ligája“ kossuthfalvai fiókjá. A liga minden tagja, különösen a hölgyek páratlan nemes buzgalmat fejtettek ki, hogy a gyermeknap egy erkölcsileg és anyagilag sikerüljön. Dr. Déri Henriké egy remek kalotaszegi asztalterítőt sorsoltatott ki, s buzgó fáradságát, Fejes Erzsike közreműködésével, igazán szép siker koronázta. A liga javára 111 kor. folyt be, mi, arra indította a bizottságot, hogy ápr. 2-án este a Nép körben tombola-estélyt rendezzen. A nyerevény-tárgyak összeadásában a hölgyek páratlan díszesretreméltő áldozatkésztséget tanusítottak, mert sokan legkedvesebb tárgyaikat vitték a magasztos eszme oltárára. A gyermekvédelem ligája helyi bizottságának védnöknője Ungár Józsefné, díszelnőknője Pálch Antalné, társelnőknők: dr. Déri Henriké és id. Kovács Gyuláné. Díszelnőke Schadt Ignác, elnöke dr. Déri Henrik voltak. A tombola végeztével tánc volt, amely a legkedélyesebb hangulatban a kora reggeli órákig tartott. A gyermeknap tiszta jövedelme 241 K 75 fil. volt.

Öngyilkosság Titelen. Riedl János titeli lakos a szőlőjében egy kétesövű vadászfegyverből kétszer magára lőtt és súlyosan megsebesült. Tettének oka vagyoni tönkrejutás.

Új személydíjzabás életbeléptetése. A körmend-németújvári h. é. vasuton folyó évi június hó 1-től új személydíjzabás lép életbe, mely által a menetdíjak részben némileg felémltetnek. Az új személydíjzabás, melylyel ezen vasuton a megnyitás napján életbeléptetett díjzabás érvényen kívül helyeztetik, a magyar királyi államvasutak díjzabáselárusító irodájában (Budapest, VI. Csengery-utca 33. szám) 20 fillérért kapható.

Öngyilkosság a tehén áráért. Szijgyártó Antal, éltesebb mélykúti ember eladta a tehénét. Várta a tehénárát, de csak nem akarták neki megfizetni még kérésére sem. Emiatt annyira elkeseredett, hogy vasárnap éjjel az ágyára felakasztotta magát. A vevő másnap reggel meggondolta magát, s elvitte a tehénárát Szijgyártónak. Ez azonban akkorra már halott volt.

Újtás a póstatákarékpénztárnál. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter intézkedett, hogy a magyar kir. póstatákarékpénztár tákarékforgalma egy új üzletformával, tudniillik a zárt betét- és járadékkönyvecskéik intézményével kiegészítessék. A zárt betétkönyvecske lényege az, hogy a betevő az arra elhelyezett betétösszegek felmondásának jogáról, egy előre meghatározott föltétel teljesüléséig, önként és visszavonhatatlanul lemond. A zárt betétkönyvecske elhelyezett betétek magasabb kamattal élveztetésében részesülnek, mint a rendes betétek, mely kamattöbblet kevesebb, mint fél százalék, nem lehet. A zárt betétek kamatlába ez idő szerint 3-6 százalékban állapított meg. A rendes kamatláb 3 százalék.

A bika áldozata. A múlt vasárnap a község egyik bikája Frank István gulyást, midőn ez a jászolhoz akarta kötni, szarvára fogta, lábával és szarvával össze-vissza törte és döfte, úgy hogy a szegény gulyás most a halállal vívódik.

Érdekes esküvő. Amerikából jött haza Szabadkára örök hűséget esküdni Vörös Béla Rukavina Piroskának, Rukavina Ernő szabadkai pékmester leányának. Az ifjú pár huzvét után Amerikába utazik.

Rablógyilkosság. Virágvasárnap hajnalban vérebe lagyva, holtan találták meg Szekeres István tiszakálmánfalvai illetőségű fiatal gazdát a kaboli (kovili) rébten. Amint azt velünk tudósítónk tudatja, az orvosi vizsgálat szerint kétségtelenül rablógyilkosság áldozata lett a szerencsétlen ember. A gyilkosság minden valószínűség szerint még szombaton déltájban történhetett meg. A meggyilkolt kukoricát szállított Kátyra, ahonnan a kukoricáért kapott 360 koronával indult a kovili rétre, hogy ott földet béreljen. A gyilkos orozva támadhatta meg s késsel s szekercével több halálos sebet ejtett áldozatán. A fején egy 14—15 hosszú, mély seb, oldalán pedig hatalmas szekercecsapás okozta seb tátong. A rablógyilkos a pénzt kikutatta, magához vette és a tetemet a holt Duna-ág parti mélyedésébe hurcolta. A gyilkos után a nyomozás megindult.

Agyonlőtt legény. Tormai József bács-madarasi legény két héttel ezelőtt átrándult Borsódra és ott egy korezmában leült borozni. Alig foglalt helyet a korezmában, belépett több borsódi legény s ezek kötekedni kezdtek vele és később kiakarták dobni. Tormai azonban nem hagyta magát kidobni. Verekedés lett a kötekedésből. Egyszerre csak több legény rárohant, egyik közülök pisztolyt rántott és rásütötte. A madarasi fiu a pisztoly golyójától találva a korezma padlójára rogyott. A golyó a szerencsétlen Tormainak a hasába furódott. Nyomban beszállították a bajai közkórházba, ahol kétheti szenvedés után meghalt.

A mélykúti legényharc. Vasárnap este Tumbászki Péter és Körmöczi József mélykúti legények betértek az ottani nagykorezmába mulatni. Itt még négy legény nyel találkoztak. A hat legény eleinte békésen iddógált, később elindultak, hogy másik korezmában folytassák a mulatozást. Az utcán azonban valami miatt összeveszttek. Csakhamar előkerült a eszmaszárból a bicska is. A harcban Tumbászki és Körmöczi lettek a vesztesek. Mindkettőt súlyos sebekkel szállították el a harc színhelyéről. A szerencsétlen Tumbászki tegnapelőtt behalt sebeibe, Körmöczi sérülése is életveszélyes. A négy gyilkost letartóztatták.

Talált mellény. Zomborban egy kiszabott szövetmellényt találtak. A megtaláló a mellényt lapunk kiadóhivatalába hozta. Átküldöttük a kapitánysághoz, ahol igazolt tulajdonosa átveheti.

Engländer Rezsa.

Egy nádszál termetű, gyöngö testű fiatal kis zsidó leányt vittem arra az utra, amelyen kiköszörült fegyver helyett, a rang, a születés, sokszor a szerencse, sőt az elismerés támogatása nélkül csupán a szó, a toll varázsával kell harcolni eszmékért, melyek aztán megelevenedve, eljutnak mások szívéhez, befurakodnak annak mélyébe, testet öltének.

— Rábészéltem, hogy megújult erővel, álmodozva, szép reményekkel eltelve járja velünk az utat a közérdek zászlaja alatt, harcoljon a kultúra fegyvereivel a magyar géniusz, a magyar műveltség érdekében.

Egy fiatal leánykát, akinek a rendeltetése az volna, hogy a férfi legédesebb gyönyörűsége, földi küzdelmeinek kedves jutalma legyen, aki betudná tölteni a férfi lelki énjét varázsszal, aki a családnak nemtője, áldása és gyermekeinek örangyala

tudna lenni, azt kidobom a porondra, az élet küzdterére, oda, ahol a hangulatoknak, a fantáziának szilaj nekilendülései egy-egy kis szánumot söpörnek végig azon az emberi aeolhárán, amelynek idegrendszer a neve.

Oda esábitottalak gyöngetestű leánya, ahol az író a maga testi mivoltán keresztül engedni nyargalni az idegszálak e sokféle rezdülését és te is előbb, vagy utóbb, de egész bizonyossággal átfogod élni azt a fásult kimerülést, mely minden ilyen pszichikus gerjedelemnek biztos társa.

Ha most a káprázat, a fölindulás, az extatikus gyönyörök tűzében égve, elfeledkezel is testi mivoltodnak parancsoló gyöngeségéről, a reakciónak perceiben annál bágyasztóbban vigyorg szemedbe a ikertestvér: az ugynevezett morbus poetikus.

De te ezzel nem törődöl. „Mellém álltál, erősen, szorosan és bátran mosolyogva nézed a véred hullását és ujongó lélekkel jössz a titokzatos nagy viláosság felé.“

Költői életet akarsz élni, naivat mint a gyermek, fogékonyat és hajlandozót, mint a kiváltságos intelligenciájú aszszony, impulzívot, mint a becsületes szívű ember. A gondolkodásnak egy olyan más dimenzióval határos meggyéjén akarsz mozogni, mint a valóságos ember. Mert érzed, hogy fantáziádnak szüksége van arra, hogy kiviruljanak belőle a lelkedben esirázó hiszterikus tünetek. Az árnyak, melyek a gyermek álmaít, olykor gondolatvilágát benépesítik, reád is eleven erővel hatnak és a lelki kielégítésnek abban a módjában tudsz megnyugodni, amellyel e szellemektől legkönnyebben megszabadulsz.

— Az embermeglátásnak szélesebb ablakai nyiladoznak előtted s a mi kicsinyes, mindennapi és zavaros tülekedéseink közepette meg tudod látni egyfelől az örök embereit, másfelől ennek hatványozottabb mértékét. A szellemi alkotás műhelyéhez közelebb tudod vezetni az érdeklődést. Mert ki tudod gondolni, megálmodni, összeönteni és nyelvbe faragni azokat az érzéseket, melyek töled sohasem választhatók el.

— Nem sablonos, nem törpe lélek vagy, nem tévelyedsz le merő önimádásból az igazságosság utjáról a szenvedés, hiúság és pusztá hazudozottság mezejére, hanem szavaid lelked mélyéből fakadnak, igazak és őszinték. Nagy gondolatokat érlelsz, elveid vannak, nemes és magasztos elvek által vezéreltetted magadat. Képzelméd gazdagsága azon sarkallik, hogy mély bepillantásod van az emberi lélek szövevényeibe. De nem abból a lélektanból, mely frázisokkal elégíti ki a kíváncsiságot, hanem egy pozitív, minden jellemző lelki tényezőt felölelő analízisből. Nem elragadtatott jelzőkkel dolgozó esztetikus, hanem pszichater vagy, aki előtt nekünk semmitmondó mozzanatok is fontosak, akinél egy-egy lelki aberáció nagy sötétségekbe világít be.

— Ha egy-egy érzelmed témává megfogamzik, azt lelkeddel ápolod,

sarjasztod, növeszted virággá azzal a szent vajudással, amelynek gyötrelmes kinszenvedése fölér a gyönyörűséggel. Ott ég benned az alkotás láza, ott sir az alkotás kinja és ott ujong az alkotás gyönyöre.

— Csodálatos egy lény vagy, te fiatal zsidóleány.

Míg mások himes mezőkön járnak, a rét tarka virágait kötik esokorba, pillangót kergetnek, friss levegő szárnyait, a tiszta illatok lágy fuvalmait lengetik s átengedik magukat a napsugarak csókjainak, lelkük érzései, mint a tűzbevetett arany felolvadnak és szétfolynak ereikben, s az álmodozó nagy szíveknek azt a világot látják, ahol boldog emberek laknak, te nem merülsz el a romantícizmus ábrándjaiba, nem merited lelkedet annak szövevényébe.

Nem találkozol, nem vársz másra a menybolt alatt, nem suhannak el ábrándjaid a reszkető csillagok fényességében, hanem mint akit az örökkévalóság szárnya megérintett, aki észrevette a mindenség unitását és megcsodálta a kozmikus világ nehézkedési rendszerét, azt a fönséges összhangot, mely a dolgok, események, tünetek és életnyilvánulások tömörkedésében jelentkezik, hatalmában állasz a világot mozgó ama titokzatos nagy erőnek, melyben minden elkezdve a levegő súlyától befelé helyezkedik.

— Csupa áhitat, csupa komorság, csupa impozáns nagy méret, amit „Lázalom“ című cikkedben feltársz.

Bíráló szándékkal fogtam az olvasáshoz, lelki alázatossággal végeztem be. Előbb csak vonzott, miként a mélységek és magasságok. Később meggyőződött. Lelkemet magával ragadta. Elszakadtam a salaktól, lenn hagytam a föld porát, elszállottam ideális tájakra és bevégezvén a cikket, sajnáltam, hogy megint itt vagyok és megint szürke bürokrata ember lett belőlem.

És Te, aki eddig megvonultál, a mindennapi élet vásári forgatagában meg kellett vonulnod ott a sarokban, megdöbbsz egy kicsit, hogy e cikket olvasod.

A te szerénységed bocsásson meg ezért.

Amiként a közönség is meg fog bocsátani a lap e két hasábjáért, mert meg fogod érdemelni azért a lelki gyönyörűségért, amit — mint e lap munkatársa — cikkeiddel a közönségnek nyújtani fogsz.

Egyéb jutalmat úgy sem adhatunk.

Kiss Dezső.

Irók csatája.

Irtá: Zsedényi Aladár.

Budapest, április 15.

A Bácskát valom szűkebb hazámnak. Ha kifáradok a munkában oda megyek pihenni. A lelkemet ha fájdalom érte, otthon meggyógyult. Érthető tehát, hogy minden kis mozgalom iránt érdeklődöm, ami szülőföldemen támad. Tudomást szereztem arról az engarderől is, amely Vértési Károly és Zsoldos Benő íróitársaimat egymással szembe állította. Az úgy már-már a feledés homályába vészett.

Aktualitását már elvesztette. Soraim tehát az újság ingerével már nem bírnak. Hogy látszólagosan elkésvé, mégis hozzászólók a dologhoz, ezt szándékosan teszem. Mert a viharverte hullámok lecsendesedésével az itélet nyugodtabb s így becsesebb is. Ez a második cikkem, amit ebben az ügyben írok. Az elsőt egy fővárosi igen előkelő tudományos folyóirat fogja közölni. Ezt haza szántam. Amaz mentes minden személyes vitatkozásoktól. Ez lokális természetű, tehát másképp íródott.

Ha nem esalódom arról folyt a vita, hogy Vértési Károly Coney Island című tanulmányát a Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság felolvasó ülésén vetített képekkel demonstrálta. Ezzel a társaság niveauját a mozi színvonalára süllyesztette le. Ez az előadási mód az oka annak, hogy a panorámákat látogató közönség, kiszorította a város intelligenciáját. Végül, hogy Vértési Károly a felolvasásához szükséges felszerelések beszerzésénél önhatalmulag járt el.

Előre bocsájtom már most, hogy Vértési Károlynak adok igazat. Nem azért, mert ő a mi társaságunk elnöke, nem mert idősebb, nem is azért, mintha minden tényét aláírnám, hanem mert a helyi viszonyokból fejlődő magasabb érdekek így parancsolják. Rövidesen rátérek a részletes indoklásra. Mindenekelőtt azonban konstatalem, hogy az ellenfelek egyéni természetrajza ebben a vitában színesen domborodott ki. Vértési Károly ténykedésén erősen meglátszik, hogy sokat látott, tapasztalt. Itélete helyes. Viszont tagaghatatlan, hogy kezdenek nála azok a gyengeségek mutatkozni, amelyekről a magyar ember kalaplevevé, de mosolyogva nyilatkozik és azt mondja, hogy már öt lába van a bogárnak.

Zsoldos Benő rutinirozott tollu fiatal író benyomását keltette bennem, mikor a Pesti Hirlapban legutóbb a Gladys gallerie című cikkét olvastam. Micsoda elegáns rajz volt az! Az angol parlament hölgy karzatáról szólt. Am a „Bácskában“ megirt támadása nélkülözötte a rutint, az eleganciát. Sajnálattal tapasztaltam, hogy levetette kifogástalan redingotját, a sárga szarvasbőrkecsyűt. Mintha felgyűrt ingujjakkal, egy erősen hagymaillatu reggeli után ült volna az íróasztalhoz. Kedves Zsoldos úr! A stílus törvénye nem engedi meg, hogy a vidéken füttykössél és a pesti lapokban kölni vízbe mártott acél tollal írjunk. Ez a téves felfogás tartja még mindig háttérben a provinciális hirlapirodalmat. Holott különbségnek nem volna szabad lenni. A glaskowy „New Taper“ semmivel sem áll mögötte a londoni Daily Newnak. Tudom, és bizonyos tekintetben méltánylom is a Zsoldos Benő aggodalmait. Ő az a bizonyos szerény fizetésű völegény, aki egy jómódu családba házassodik. Akinék ösdi az öregek divatjátmulta butorzata. Fázik a viaszos-vásznu, porcellán-szőges kanapétól és a négyfiókos almáriomtól. Az ő szeme már csak a gobelineken, a chezlolongon és az aranyrámás trumon tud megpihenni. Hogy később megzavarhatja boldogságát a kegyellen dobszó, az nem bántja. A mai emberek már nemcsak a zöld posztón baccaratoznak. Vabanque ma a szerelem, az élet. Aut-aut!

Ezek után rátérek a dolog meritumára. Hol is születik a vita? A Bácskában. Hazánknek egy nemzetiségekkel ellepett területén. Itt alakult az az irodalmi társaság, amelynek a megtámadott fél az elnöke. Mi lehet céljuk a fedelet épített írónak? Az e, hogy a magyar nyelvet megszeretessék idegen ajku polgártársainkkal, vagy hogy a nyelv szépségeiben őket gyönyörködtessék? A délvídeken két csoportra kell osztani a lakosságot. Az egyik vagy egyáltalában nem, vagy csak a szükségnek megfelelően beszél magyarul. A másik kisebb csoport az intelligens osztály. Qui bene distinguat — bene docet. Lényeges dolog, hogy a helyzettől számot vessünk. A bácsmezei irodalmi társaságnak nem lehet, sőt nem szabad még most a Petőfi vagy a Kisfaludy társaság nyomdokain haladni. Még a Csokonay kör és a Dugonics társaság hivatásától is teljesen eltérő a feladata. Amazok lehetnek nyelvművelő intézmények, a mienknek első sorban nyelvterjesztőnek kell lennie. Ha a bácskai

írók időközönként egy-egy magasabb stíliú estélyt rendeznek az uri közönség számára, ezt helyesen teszik. A kultura középpontjától távol élő intelligenciának jogában áll részt követelni a szellemi élvezetekből. De az azután élvezet legyen ám! Legalább is olyan, mint amilyenben nekem volt részem, mikor Zsoldos Benő pesti cikkét olvastam. Társaságunk azonban első sorban a vármegye népét a misera plebszet tegye magyarrá. Ez a főkötelessége. Mozi vagy anélkül, ez fogás dolga. Mit gondol Zsoldos ur, a budapesti Uránia színház nem régen bezárta volna kapuit, ha nem rögzítene meg képekkel az aranyozott falak között elhangzott monoton szöveget? A nép látni akar s ha kielégítjük vágyait nem politizál. Nem igen törődik ő azzal, hogy magyarul szól a nóta. És ha Vértési Károly így fogta fel a feladatot, jól fogta fel. Ha pedig úgy esett, hogy Zombor és vidékének krémjét kiszorította a himzett mellény, a szövött fehér harisnya, meg a bunyevác viganó? Halleluját zengek. Tapsolva üdvözölöm a mi irodalmi társaságunkat. Óriás sikert aratott. Még akkor is, ha úgy látom, hogy beleszaladt a szabad lyceum feladatába. Alakítsanak a vármegyében különböző eszközökkel, de egy célért a magyarságért küzdő egyesületeket. Lopják el egymás eszközeit. Felmenti és megjutalmazza őket a magyarok nagy Istene!

Vértési Károly tehát nem érintette a társaság színvonalát, hanem feltalálta az egyik eszközt, amelyet a bácskai írók egyetemének meg kell becsülni. Nem büne, hanem érdeme a társaság elnökének, hogy az analfabéták érdeklődését felkeltette ifjú irodalmi intézményünk iránt. El kell viszont smernem, hogy az ő elnöki személye nem szent és nem sérthetetlen. De feltétlenül tiszteltetreméltó. Boncoljuk az eszméit, szedjük porcikákra a terveit, bíráljuk, ha kell legszigorubban, de ne felejtjük, hogy vármegyényekben a szépnek, nemesnek ő az egyik főkertésze. Mi, kedves Zsoldos ur, az öreg Vértésinek csak — ha nem is hálátlan, — de kevésbé szabályszerű tanítványai vagyunk.

Szó sincs róla, az elnök ur megkerülte a választmányt, amikor rendelkezést tett és utalványozott. Ez hiba. Am nekünk kell ezt a hibát megoperálnunk. Jogot kell adnunk az elnöknek, hogy legalább száz korona erejéig a saját belátása szerint utalványozhasson. Mégis el kell ismernünk, hogy ha így és ekkorákat botlik a Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság elnöke, megérdemli, hogy poharat emeljünk az egészségére. S ha én legközelebb koccintani fogok önnel ebből a célból Zsoldos ur, remélem, nem utasítja vissza. Az angol parlamentben nemesak gladysek, hanem gentlemannek is vannak.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság évi jelentése.

A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság a kerek egy esztendő előtt előterjesztett évi beszámolóink óta hatalmasan megerősödött.

Elégtétellel tekinthetünk vissza a lefolyt irodalmi esztendőre, mert ez meghozta nekünk fennállásunk anyagi és erkölcsi biztosítékait.

Eredménydus irodalmi ingyenes, népművelő felolvasásainkkal sikerült a közönség érdeklődését és rokonszenvét oly nagy mértékben megnyerni, hogy amidőn a közönséget arra hivta föl — egy nagyobbára tagjainkból alakult — rendezőség, hogy a Társaság anyagi javára szolgáló előadásunkat látogassa meg, az előadás oly fényesen sikerült, hogy azt közkívánatra meg kellett ismételni és a pénztáros tetemes anyagi eredményről számolhatott be.

Ezen Eleven Újság kiadásával egybekötött műkedvelői előadás érdeme minden szíves közreműködőé, de elsősorban a főren-

dező dr. Radvány Ferenc és neje tagtársainké, akiknek Zomborból és a megye területéről való távozása érzékeny vesztesége a Társaságnak, amit a választmány jegyzőkönyvben is megörökített. Mindkét választmányi tagok voltak és a helyeik betöltése a mai közgyűlés feladata.

A mult rendes közgyűlés óta választmányunk ülést tartott 1907. április 12-én, január 25-én, szept. 24-én, 1908. január 7-én és március 23-án. E gyűlésen folytattuk a közgyűlés határozatából megindított működést a Rákóczi szobor felállítására. A további teendőket azonban, egy a nagyközönség bevonásával alakított külön Rákóczi szoborbizottságra bíztuk, amely elnökünk, Vértesi Károly vezetése alatt, tulnyomóan tagjaink számából toborozva, működik, már eddig is több mint 5000 K gyűjtve a nagy célra.

Befolyást gyakoroltunk a kulturpalotának Zomborban való elhelyezése érdekében megindult mozgalomra.

Koszorut helyeztünk elnökünk által Szilágyi Dezső Szilágyi községben felállított szobrára.

A választmány két jelesünknek tiszteletbeli taggá való megválasztását javasolja a közgyűlésnek.

Az első Kiss József nagynevű poétánk, akinek ünneplésére a Petőfi Társaság meghívott bennünket, de a meghívás elkésése folytán akkor nem vehettünk részt a tiszteletgésben és így most rójuk le elismerésünk koszoruját, amidőn tiszteletbeli tagjaink sorába ígadjuk.

A másik dr. Városy Gyula kalocsai érsek, Zombor város szülötte és diszpolgára, akit a nemzeti közművelődés terén szerzett érdemeiért választunk meg alapszabályaink értelmében tiszteletbeli taggá.

Rendes tagjaink sorából kidőlt Bodnár Zsigmond, a kiváló filozófus. Tagjaink száma bevásárlás útján gyarapodott: Fehér Jenő, Quiconque, Engländer Rezsó, Hannig Györgyné és Ispánovits Sándor tagtársakkal.

Régi tagjaink pedig székfoglalóik sorozatát megkezdték. Épen ezek a székfoglaló felolvasó ülések voltak azok, amelyek ugy nagyobb számuknál, mint magas színvonaluknál fogva meghódították nekünk a közönséget.

A mult évben tartott 1. és 2. ülés után ma már a 8-ik felolvasó ülést tartjuk, folyton fokozódó érdeklődés mellett.

Harmadik felolvasó ülés 1907. évi április 28-án, vasárnap 5 órákor: 1. Költemények. Irta és felolvasa Galambos Margit. 2. Egy öreg bohém. Csevegések. Irta és felolvasa dr. Kabos Márton. 3. Dóra. Irta Tennyson Alfréd, angolból fordította Zsoldos Benő. Felolvasa Prokópy Imre. 4. Gróf Csáky Miklós főispáni installációja 1747-ben. Irta és felolvasa dr. Závodszy Levente. 5. Versek. Irta Janda Matild. Felolvasa dr. Radványné Ruttkay Emma. 6. János vitéz. Irta Türr Antal, felolvasa Rácz Soma.

Negyedik felolvasó ülés 1907. évi október 27-én, vasárnap 5 órákor: 1. Társalgás. Irta dr. Milkó Izidor, felolvasa Prokópy Imre. 2. Versek. Irta és felolvasa dr. Pataj Sándor. 3. A nevetésről és nevetségéről. Irta és felolvasa Körnöczy Ernő.

Ötödik felolvasó ülés 1907. évi november 24-én, vasárnap 5 órákor: 1. Dal a dalról. Irta és felolvasa Trencsény Károly. 2. Vers a költészetről és egyéb költemények. Irta és felolvasa Latinovits Szaniszló.

Hatodik felolvasó ülés 1907. évi december 29-én, vasárnap 5 órákor: Finnországról.

Irta és felolvasa Ispánovits Sándor. *Képek vetítése a felolvasáshoz.* Ezenkívül Trischler Gyuláné finn népdalokat énekelt, Marschall Béla zongorán kísérte.

Hetedik felolvasó ülés 1908. évi február 23-án, vasárnap 5 órákor: 1. Child Harold bucsuja és egyéb költemények. Irta Pályi István. Felolvasa Prokópy Imre. 2. Hová lett Marietta. Elbeszélés. Irta Tenus Tivadar. Felolvasa Rácz Soma. 3. A boldogság dalai. Irta és felolvasa Latinovits Szaniszló.

Minden felolvasó ülésünket zsufozt ház hallgatta végig. Előadásaink nagy sikerrel versenyeznek a Szabad Lyceum előadásaival, amelynek jóvoltából kapjuk a városháza nagytermét előadói helyiségül. Versenygésünket azonban nem a féltékenység és irigység serkenti, hanem a nemes beesvágy, hogy a magyar kultúra szolgálatában, melyikünk fejthet ki nagyobb és sikerebb munkát.

Hazafias üdvözléssel

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság
Vértesi Károly, elnök.
Dr. Pataj Sándor, főtítkár.

A balpárt megalakulása Zomborban.

(Álmodta dr. Igazság Sándor.)

Szó volt arról, sőt a napilapok is megemlékeztek róla, hogy Zomborban a balpárt megalakul 1908. márc 29 ére, később husvét vasárnapjára volt tervezve az alakuló népgyűlés, de érthetetlen okokból elmaradt. Hogy a zombori publikumot ezen élvezetes népgyűlés elmaradásáért némileg kárpótoljuk, közzé adjuk egyik munkatársunk cikkét, mely élénk bizonyítéka annak, hogy az ember nemesak a vesékbe, de az álmokba is láthat.

Színhely a zombori indóház, mely balfelé fordított piros-fehér-zöld drapériákkal van díszítve. Az indóház közepén és két oldalán baldachin. A középső alatt 30 fehérbe öltözött ballerina. A két oldalon Zombor egész választópolgársága. A balvágányon dr. Igazság, ki balkezében kardját, balszemén pedig monokliját tartva mormolja magában az üdvözlő beszédet. Mellette Zomborvidéke Andor, ki baljóslatu arcullattal támaszkodik bal lábára. A tömeg fékezhetetlen lelkesedését egy pár rendezőnek kirendelt balek iparkodik mérsékelni. Éles fütty s a szabadkai gyors berobog. Egy első osztályu kupé baloldali ajtaján kilép Lengyel Zoltán és a többi honmentő. Oriási éljenzés. Nyolc-tíz ember balvállára kapja dr. Igazságot, ki e szavakkal üdvözli az érkezetteket.

„Vezérek! Nézzetek körül. Nézzétek e tömeget, nézzétek a lelkesedést, nézzétek engem s akár forduljatok vissza, menjetek haza s hirdessétek otthon nagy büszkén: „venimus, vidimus, vicimus“. Itt látjátok magatok előtt, szeretett vezérek, Zombor városának egész választópolgárságát. Ledőltek a köztünk tennálló válaszfalak, egyek vagyunk a hazafiság, lelkesedés terén, egyek mint ti szeretett vezérek egyek lettetek a nemzetiségiekkel. Nézzétek e tömeget! Nézzétek, hogy szomjuhozza ajkatokról a hazafiság szent igéjét, mint várja töletek ihllettel a buzdító szavakat. (Lágy hangon). Nézzétek óh ezt a kis csapatot. Nézzétek azokat az elszánt, de kedves arcokat. Ezek városunk büszkeségei, ezek, kikre éjjel nappal számíthatunk, azaz inkább éjjel mint nappal: ezek a híres szelencsei bicskások. Egy szó, egy intés s azok hívásokra munkába lépnek. S látjátok táborunkban azt a nagy tömeget? Az a volt Kossuth Ferenc pártja, mely hívó szózatomra lábaim elé

rakta fegyverét s meghódolt előttem. Itt van velünk harera készen az egész csapat s hogy velünk van, hogy táborunkba szegődött — bár a diecekvés még nem szagtalánított — de nekem köszönhető. Igen szeretett vezérek, ti még nem tudjátok, hogy ki vagyok én! Ti nem tudjátok, hogy én voltam az, aki mintegy 18 évvel ezelőtt megalakítottam a függetlenségi pártot s hiába rázza a fejét Donoszlovits Vilmos barátom és elvtársam, tölem néhai Ambrózovits részére a dicsőséget elvitatni nem tudja. Én voltam az, aki a szociálisták térfoglalásakor melléjük szegődtem, én voltam az, aki 18 év óta keresem azt a bizonyos papirdarabot, mellyel bejuthatnék az ország díszes házába, én voltam, aki a Mátyás király idejében meghalt „Igazság“ ot halottai-ból föltámasztottam, én voltam az, aki Kiss Dezső ragyogó cikkeit maró és öldöklő cikkeimmel tönkre harangoztam, én vagyok, voltam és leszek minden eszme, minden terv, minden lélek kanala, én vagyok, ki ime lehívtalak benneteket a balpárt megalakítására, s most aztán a fene egyen meg benneteket az egész balpárttal együtt, ha nem tesztek képviselővé.“

(Taps, éljenzés, nyakba borulás, a szelencseiek részéről agyba, főbe borulás)

„És most vezérek menjünk az alakuló gyűlésre.“ (Hosszu kocsisorban bevonulnak a városba. A feministák virágot, az irodalmi társaság szellemi termékeket szór a bevonuló vezérek útjára. Lengyel Zoltán áldást és mosolyt osztogat.)

*

(A Schweidel-szobor előtt az indóházi nagy tömeg.) A szobor előtt a vezérek; dr. Igazság egy intésére három ember leemeli Schweidel József éreszobrát s helyébe dr. Igazság Sándort állítják. Dr. Igazság díszmagyarban. Fején piros kucsma, derekán fehér öv, lábszárain zöld nadrág, gomblyukában pávatoll és szaval:

„Vezérek! Isten szabad ege alatt, Schweidel József szobrának helyén, hová engem a ti lelkesedétek juttatott, jelentem ki néktek, hogy a függetlenségi balpárt megalakult. Előttem Lengyel Zoltán kopasz fején kívül csak egy dolog lebeg, boldoggá tenni hazánkat, boldoggá tenni titeket s boldoggá tenni magamat. Mindhárom cél elérése rajtatok mulik, mindhárom elérhetése a ti kezetekbe van letéve: válasszatok meg Fernbach Péter helyett engem képviselőnek.

(Óriási lelkesedés, üdvölgés a szelencseiek választanak s minden választott vértől borítva rogy össze. Dr. Igazság leszáll a szobor talpazatáról, helyét Lengyel Zoltán foglalja el.)

„Polgárim! Szükségtelen, hogy hosszabban szóljak hozzátok. Tudjátok ki vagyok, tudjátok mi vagyok, tudjátok miért vagyok. Egy szent cél lobog az én szemem előtt: nagygyá, híressé, rettegetté tenni nevémet széles e hazában. Egy eszme, egy cél lebeg előttem: a balpárt eszméje, a balpárt célja. (Dr. Igazság fülébe sug Lengyelnek.) Mi az? Ott a megyeházán? Halljátok polgártársaim? Azt mondja alárendeltem s vak követőm, dr. Igazság, hogy a megyeház a 67-esek fészke!?! Népek! Emberek! Szelencseiek! Rajta, szedjétek széjjel azt az épületet, romboljátok össze, zuzzátok porrá, hogy híre se maradjon. Szelencseiek, előre a jó példával.“

(A tömeg vad ordítással rombolni kezdi a megyeházát. Dr. Igazság örömmámorban fetreng.)

Hermin kisasszony: (Ébreszti dr. Igazságot.) „Doktor ur, doktor ur.“

Dr. Igasság: (Félálomban.) Ne engem bántatok! Hisz én vezértek vagyok, ti marhák, ott a titkár azt üssétek.

Hermin kisasszony: Doktor ur, keresik kérem.

Dr. Igasság: (Felugrik.) Hah! hát ez csak álom volt. Mi az? Mit akar?

Hermin kisasszony: Kérem doktor ur itt van a Teta Oliva elvtárs, a zombori feministák elnöknője, beszélni szeretne Doktor ural a „választói jog és a női megvilágítás“ kérdésében.

Yános.

INNEN — ONNAN.*)

A mult héten tartott városi közgyűlésen nemes és szép, de mindenesetre szokatlan intézkedés történt. — Elhatározták, hogy az árkokból kiszedett iszapot eltávolítják, s a sarat összesöpörtetik.

Ez a rendkívüli esemény azóta állandó beszélgetés tárgyát képezi.

Uteakon, tereken, kaszinókban, fehér asztal mellett analizálják a dolgot. — Egy ilyen utcai párbeszédnek voltam a minap esendes hallgatója.

B. Nem lehetetlen, hogy ezentul nem lesz ok a panaszra a köztisztaság ellen. Uj függetlenségi város atyák jutottak a közgyűlés termébe, akik rendet és tisztaságot fognak teremteni.

W. No na! Ugy ne járjon a közönség ezzel a hirtelen támadt renddel, mint az egyszeri varga a felesége főztjével.

B. ? ? ?

W. Az egyszeri varga felesége nem volt valami híres szakácsnő. A leve-se szerint kozmász volt. A férj azonban ugy megszokta a kozmász levest, hogy az néki kitünően ízlett. Egyszer az asszony beteg lett, meghalt. A varga újból megnősült. Felesége kitünően értette a szakácsművészetet. Levese sohasem volt kozmász, oda illett volna a perzsa sah asztalára is. A varga azonban nem volt megelégedve és kijelentette az asszonynak, hogyha egy heti záros határidő alatt meg nem tanul olyan levest főzni, mint amelyet elhunyt felesége főzött, elkergeti a háztól.

B. Mi köze ennek a levesterüen hig historiának a köztisztasághoz?

W. Csak az a köze, hogy mi is ugy megszoktuk az örökös iszapot, szemetet, mint a varga a kozmász levest, és ha azok az uj emberek ott fenn olyan hirtelen akar-nának rendet teremteni, ugy járhatnának, mint a varga második felesége. Nagyon soká lesz az a mig renndhez szokunk.

(A párbeszét további részét közbe jött akadály miatt nem hallottam, de föltehető, hogy „B“ ekép nyugtatta meg aggdó barátját:)

A megszokás gyorsan menne, de attól félek, hogy ezek az uj emberek már nagyon régiek lesznek és az a bizonyos rend még mindig késni fog az égi homályban.

Tegnap régi szokás szerint beléptem a „Vadászkürt“ kávéházba, s letelepedtem az ugynevezett szerkesztőségi asztalhoz.

Barátom még nem volt ott. „Sebaj“ — gondoltam, — „addig is, még megjő, szemlélet tartok a vendégek fölött“. De alig, hogy a

*) E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő-„ö“—ség.

vizsgálatot megindítottam, belépett az én egyetlen édes barátom!

Iszonyu komoly képet vágott. — Feje lehajtva, szemöldöke összehúzva, bajuszának eltévedt szálai a fogak között: mind olyan jel, mely csalhatatlanul arra vall, hogy gondolkodik.

— „Mi bajod öregem?“

— „Semmi, csak gondolkozom.“

— Micsoda, te gondolkozol! Hallatlan! Ez merénylet agyad, fejed és lelked ellen. Gondold meg, hogy ezzel az ostobasággal mindenedet kockára teszed, még józan eszedet is?

— „Igen, igen! Hiszen te ismersz. Tudod hogy nem igenszoktam gondolkozni. De most...“

— „Micsoda most?“

— „Most nem tudok nem gondolkozni. Véletlenül olyas valami került az agyamba, ami annak gépezetét akaratom ellenére is mozgatja.“

Ezután barátom fájdalmasan sóhajtott, azután nagyot nyelt, majd pedig imígyen kezdé beszédét:

„Hát tudod, kedves barátom, a mult héten azt olvastam az újságokban, hogy a városházán elhatározták, hogy az árkok tisztításakor kiemelt iszapot eltávolítják. Kíváncsi ember lévén meg akartam tudni, hogy micsoda intézkedéseket tettek e célból. S ez a tudományomj sodort abba a siralmas állapotba, melyet gondolkozásnak neveznek.“

Hiába nem tudtam ellenállni. Az az átkozott tudományomj egész éjjel gyötört. Másnap siettem az illetékes hatósághoz hol tudományomjam csillapítását reméltem. Csalódtam! Sehol sem találtam senkit. Ezen egyébiránt nem ütöztem meg, mert már régebben tudom, hogy ez így szokás. Ami különben természetes is. A hatóság épen azért jó hatóság, mert távolról is tud hatni. Nem igaz?

— „Igaz, igaz.“

— „No lám! Minthogy tehát tudományomjamat hivatalos helyről nem elégitették ki, s az még folyton kinzott, elhatároztam, hogy magam fogom csillapítani tapasztalás utján. Bejártam az egész várost, megnéztem az utcákat, a tereket, az udvarokat, bele-néztem egy árokba...“

— „No és mit láttál?“ — kérdeztem újságírói kíváncsisággal.

— „Mit? Várj csak! Különbséget kell tenni: egyrészt láttam, másrészt semmit se láttam. Láttam rengeteg iszapot és szemetet, de nem láttam és nem is fogom többé látni a sárcipőmet. Ugy belemerült az iszapba, hogy nyoma veszett.“

— „Nos és ez bántja a te agyadat! Hisz ez csekélység.“

— „Dehogyan az, — szolt barátom szomoruan — az gyötri agyamat amit egy mezőgazdasági ember mondott.“

— „Hát mit mondott?“

Azt, hogy itt iszap, sár és piszok mindig van, de kell is hogy legyen, mert a sárnak és piszoknak rendkívüli nagy jelentősége van közgazdasági tudományos és szociális szempontból.

A mezőgazdasági ember e felfogásának hallatára elállt a szívem verése. Szédítő mélynek találtam azt a gondolatot, mely benné rejlik! Miért kell egy városban iszapnak és piszoknak lenni. Miért? . . . Hamlet a „lenni vagy nem lenni“ kérdése fölött nem töprengett annyit, mint én e mezőgazdasági ember kijelentése fölött. Szédítőnek, örjítőnek találtam a mélységes felfogást. Miért?..

Hátha e gondolat eddig ismeretlen bölesesség megnyilvánulása! . . . Szemem kidülledt, két kézzel megtámasztott fejemben örültem keringett a vér. . . Miért? . . . Közel voltam a megbolonduláshoz. E mély bölesességgel szemben ügyefogyott voltam s tehetetlenségem tudatában kérő tekintetet vetettem barátomra.

S ő miután kiköszörülte torkát, bariton hangon kezdte elmondani a mezőgazdasági philosophus felfogását.

„A sár és piszok közgazdasági jelentősége kézenfekvő. — Zombor utcáin naponként legalább 5000 ember mozog 10.000 cipő-, csizma- vagy bocskortalpon, melyeknek értékösszege a börze legutóbbi árfolyama szerint legalább is 10.000 korona. Ha az emberek selyempuha iszapot taposnak, ugy 12 hónapig is eltart a talp. Ha azonban közvetlenül érintik a kegyetlen kemény földet, ugy egy pár talp 3 hónapnál nem tart tovább. Az iszappal minden ember évenként megtakarít 6 pár azaz 12 drb talpat, a sétáló lakosság pedig összesen 6000 talpat 6000 korona értékben.“

Az iszap és piszok tudományos jelentőségét pedig csak az tudja való mélységében felfogni, kinek szellemi perspektívája egynéhány évezreddel a jövőbe nyulik. Századok jönnek — századok mulnak! London elpusztul — Zombor is rombadől. De a tudomány örök! Mindig lesznek, kik a mult titkait kutatni fogják, s lesznek, kik a rombadült Zombor város történetének megállapítására fognak törekedni. De vajjon mi uton? Korántsem írásokból, — ezek elégnék, megfakulnak és csálnak, sem a romokból, — ezek némák, hanem egyedül a földből! Ez örök, hü és beszódes.

. . . Azon kincseket, melyeket mi iszapnak, sárnak, szemetnek nevezünk, az anyaföld magába rejti, hogy később tanúságot tegyenek. — Az utcáinkon, de különösen a terünkön látható vöröshagyma, foghagyma, káposzta, saláta, sárgarépa, kalarábé, kukorica, burgonya és más maradékokból a kutató utókor megfogja állapítani Zombor növényvilágát; az ugyanott található állati hulladékokból pedig összefogja állítani városunk állatvilágát. Az árkok mentén összehalmozódott iszapokban rejlő törött vasfeszékből vasiparunkra, a beléje dobott rongyokból fejlett szövíparunkra fog az utókor következtetni s végül: a benne porladó döglött macskák, kacsák és más állatok csontvázából meg fogja állapítani a ház körül élő hasznos és ártalmas állatok csoportját. Egy szóval ezekből az ásatagokból az utókor mindent megtudhat. — Mert ha ismeri e város növény- és állatvilágát, ugy következtethet annak klímájára, klímájából pedig megállapíthatja lakóinak testi szervezetét, testi szervezetükből erejüket, erejükből azok tetteit, tetteikből — minthogy mindenki gondolatai szerint cselekszik — gondolatvilágukat, gondolatvilágukból műveltségüket, műveltségükből vallásukat, vallásukból pedig tulvilági tartózkodási helyüket is.

A szociális szempont is kiváló jelentőséggel bír, amennyiben a szemét és piszok léte, vagy nem léte, mélyen belenyulik az emberiség legvitalisabb érdekeibe. — Ezt a tételt szarvasokoskodással bizonyította be a gazdasági philosophus. Koszorus költőnk Madách kijelentette, hogy sok az ember és kevés a foka. — Ezt a tételt a nagyhirű angol Malthus a tulnépesedésről szóló kiváló művében tudományosan tárgyalván, bebizo-

nyitotta, hogy az emberiség — ha csak valami rendkívüli körülmény közbe-közbe meg nem tizedeli — annyira elfog szaporodni, hogy a föld nem lesz képes valamennyiünket táplálni. Ebből pedig óriási nyomor származnék. Felállítva már most a tételt: A nyomor rossz dolog, tehát meg kell szüntetni; de a nyomort a túlnépesedés okozza, tehát azt is meg kell szüntetni; a túlnépesedést megszüntethetné a háború — de az kegyetlen gyilkolás; megszüntethetné Darwin kiválási törvénye — de ez a bölcsek előtt utópiának bizonyult — s végre megszüntethetné és a tapasztalás szerint valóban csakis az szüntetheti meg t. i. a bacillusok működése — de a bacillusok piszok nélkül nem élhetnek, tehát a piszok szükséges. — Ez a szemét és piszok szociális jelentősége. Bacillusokat termelnek, ezek megszüntetik a túlnépesedést, ez elejét veszi a nyomornak, s így végelemzésben a szemét és piszok szüntetik meg a nyomort és a belőle származó bűnt. — Aki pedig nem cselekszi a bűnt, annak örök jutalma leszen.

— Ezeket mondotta az a bölesképű mezőgazdasági ember, aki mélyeséges eszméivel megakartta magyarázni, hogy miért kell Zomborban iszapnak és piszoknak lenni?

— „És megértetted.“

„Nem.“

„Én már értem“ szóltam szomorúan és elmélkedni kezdtem a városi s társadalmi rend fölött.

Most, hogy asztaltársaságunknak két tagja vőlegénysorba jutott, a harmadik tagtársunk is elhatározta, hogy megnősül, csak még bizonyos föltételei vannak, amelyeket következőkben szabott elé.

Az a leány, akit nőül veszek szép legyen, de ne szeresse a szépet. Jó legyen, de nem mindenkiél szemben. Nagy családtól való legyen, de ne legyen neki nagy családja. Legyenek neki jó barátai, de ne legyen neki házi barátja. Kacér lehet, de nem kiesapongó. Féltekeny is lehet, de velem szemben soha sem.

Egy magyar tengeri fürdő.

— Kedvezmény a D. M. K. E. tagjainak. —

A magyar tengerparton, Fiumével szemben egy modern gyógyintézet áll a D. M. K. E. tagjainak rendelkezésére, mely üdülő betegeknek és szórakozást keresőknek egyaránt megbecsülhetetlen előnyöket nyújt. Ez a csodaszép hely Cirkvenica.

Az Adria északkeleti partján, Fiumétől másfélórányira, a Kapella-hegység utolsó nyulványai által a zord szelek ellen védve, festőien fekszik ez az évek hosszú sora óta ismert, kitűnő klimatikus téli üdülőhely és tengeri fürdő. (Járási központ, posta, táviró, távbeszélő állomás, gyógyszerár, bank váltóüzlet stb.)

Cirkvenica község közvetlen közelében az Obla-hegy déli lejtőjén, pompás délszaki park közepette emelkedik a Miramare-gyógyintézet és szálló, melynek fekvése gyönyörű.

Az épület 132 pazarul berendezett szobából, pompás társalgó helyiségből, flisz-, olvasó-, billiárd- és játéktermekből áll, tágas sétatályosokkal a tengerre nyíló szobák előtt. Vízvezetéke, szellőztetése, csatornázása és dezinfekciós készüléke kifogástalanok. Minden emeleten édes és tengeri vízfürdők vannak, Villamvilágítás, lift, távbeszélő állomás a házban. A Miramare-gyógyintézet és szálló

egész éven át nyitva áll, nyáron mint tengeri fürdő és vizgyógyintézet, télen mint vizgyógyintézet és klimatikus állomás.

A nyári fürdőidény május közepétől október közepéig tart. E gyógyhely, mint nyári tengeri fürdő, folyton növekvő kedveltségét egyrészt csekély, puha, szeliden lejtő fővény-fenekének köszönheti, (ugy, hogy uszni nem tudók és gyermekek minden veszély nélkül 100 méternyire is bemehetnek a tengerbe), másrészt az egyenletes hőmérséklettel bíró tenger vizének, mely a hosszantartó fürdözést lehetővé teszi. E tengeri fürdőnek kiváló előnye még az Adria e részének bőséges sótartalma, melynek foityán kitűnő gyógyerővel bír és a hiányzó erős hullámverés, mely sok felnőtre, de különösen gyermekekre káros hatással van. A téli idény novembertől májusig tart, mely idő alatt az intézet, mint klimatikus gyógyhely és vizgyógyintézet áll a vendégek rendelkezésére.

Az épület földszintjén van a tulajdonképeni gyógyintézet, mely a modern vizgyógyítás összes berendezéseivel fel van szerelve. Használnak vizgyógy-procedurák édes és tengeri vízzel, szénsavas fürdők, villamos- és fényfürdők, massage, fenyő-begöngyölések, testgyógyászati eljárások stb. Különösen kiemelendő a vizgyógyteremben levő tágas uszómedence, tetszés szerinti hőfokra emelhető tengervízzel, mely lehetővé teszi télen át is a tengeri fürdőzés használatát.

A Miramare igazgatósága a D. M. K. E. tagjainak azt a kiváló kedvezményt nyújtja, hogy a lakásárakból 33 százalékot leenged.

HIRDETÉSEK.

1541. sz. kig. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásba kebelezett Mozsor községben üresedésben levő végrehajtói állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi április hó 30-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogják.

Az állás javadalmazása évi 800 korona.

Titel, 1908. évi április hó 12-én.

SZEMZŐ JÁNOS,

93—3—1

főszolgabíró.

137. sz. kig. 1908.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán Zsablya községében üresedésbe jött és évi 1000 korona fizetéssel javadalmazott községi I. irnoki állásra pályázatot hirdetek s felhívom azokat, kik az állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelendő és a szerb nyelvnek bírását igazoló kérvényüket hozzám **folyó évi május hó 15-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert az azon túl érkezőket figyelembe nem fogom venni.

A választás iránt utóbb fogok intézkedni.

Zsablya, 1908. évi április hó 14-én.

DR. SZÉCHÉNYI TAMÁS,

94—3—1

főszolgabíró.

Eladó házak.

A Felsőváros Zöldfa-utca 9. és 11. házáma alatt, egymás mellett fekvő két ház egyenkint is eladó.

Bővebb értesítés szereshető ugyanott, vagy GRÄFF VINCE asztalosnál (Vitéz-utca 22. sz.)

92—3—1

Bármiféle **veszélyes expedícióra** ajánlkozik művelt fiatal ember. Címe megtudható e lap kiadóhivatalában.

73—5—4

Magyar királyi államvasutak
Budapest—balparti üzletvezetősége.

13667. szám/III.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Nyitra állomásán levő pályaudvari vendéglői üzletre 1908. évi augusztus hó 1-étől számított 5 (öt) évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettek.

Az ezen üzletet bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerűen felbelyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat **f. évi május hó 15-én déli 12 óráig** a magyar királyi államvasutak budapest—balparti üzletvezetőség általános osztályához (Budapest, VI. Teréz-körut 62. szám, I. emelet 6.) a következő megjelölés mellett nyújtsák be:

„Ajánlás a Nyitra állomás pályaudvari vendéglői bérletére 13667/III. számhoz.“

Az ajánlattevő köteles ugyanazon üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál folyó évi május hó 14-én déli 12 óráig bánatpénz fejében 500 koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni vagy oda királyi posta útján külön borítékban beküldeni.

Bánatpénz letétele nélkül az ajánlat nem vétetik figyelembe.

A bánatpénzről nyert pénztári elismervény az ajánlathoz nem csatolandó.

Előzetes tájékozás céljából közöltetik, hogy a nyitrai pályaudvari vendéglőben az éttermül — és egyuttal várótermül, tehát közös célra szolgáló III-ad osztályu terem fűtéséhez szükséges anyag feleresze a vasut intézet által ingyen szolgáltatik ki, mely rész 33 m³ tűzi fában vagy egyenértékű szénben van megállapítva.

Ezen teremben továbbá légszesz világítás lévén, bérletnek a tényleges kiadás fele részét megtérítetik.

A csak étkezésre használt I. és II-od osztályu étterem világítása és fűtése természetesen a bérletet terheli.

A bérletre vonatkozó részletes feltételek az alulírott üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Teréz-körut 62., félémelet ajtó 12.) hétköznapon a hivatalos órák alatt (délelőtti 8 órától délutáni 2 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A bérbeadó üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül — tekintet nélkül a felajánlott összeg magasságára — belátása szerint szabadon választhasson.

Budapest, 1908. évi április hóban.

Budapest-balparti üzletvezetőség.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

95—1

Házeladás.

Az Orgona-utcában II. sz. alatti lakház szabadkézből eladó.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos **Sztrilich István** kovácmester Zomborban, Militiesi-utca 6. sz. 87-3-2

Magyar királyi államvasutak üzletvezetőség Kolozsvárt. 8818/III. szám.

Pályázat.

A magyar királyi államvasutak üzemében levő marosludas—besztercei helyi érdekű vasut Nagycég—Budatélke állomásán építendő és kezelendő kisebb pályavendéglőre ezennel pályázatot nyitunk.

Ezen földszintes vendéglő épület valamint a hozzátartozó gazdasági melléképületek elhelyezésére igényelt terület díjmentesen lesz átengedve, azonban az építést és a helyiségek beburkolását, ajánlattevő saját költségén tartozik eszközölni.

A vendéglő épületnek állania kell: a vendéglős 2 szobás lakásából, 2 étkező helyiségből, 1 konyhából, 1 éléskamrából és 2 egy-egy személyre berendezendő vendégszobából.

Az épület és tartozékai nemkülönben az étkező helyiségek butorzata az építés befejezése után ingyen és tehermentesen a magyar királyi államvasutak tulajdonába megy át.

Ajánlattevő a befektetett építési tőke arányában megállapítandó időtartamra díjmentes használati jogot nyer.

Felhívjuk ennélfogva mindazokat, kik jelzett vendéglőt felépíteni, illetve üzletileg kezelni szándékolják, hogy a szabályszerűen felbélyegzett ajánlatukat, — melyhez az épület terve és költségcsatolása is csatolandó — legkésőbb **1908. évi május hó 20 déli 12 óráig külön lepecsételt és „Ajánlat a Nagycég—Budatélke állomáson építendő pályavendéglőre.”** megjelöléssel ellátott borítékban a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címezve küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1908. évi május hó 19-ig bányapénz fejében 800 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni.

Az értékpapírok a budapesti, vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régebb, utolsó és a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerint számíttatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem igényelhető.

Az ajánlatban a letétel megtörténte hivatkozás teendő, de a letételről nyert elismervényt mellékelni nem kell.

Az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételtek s végre olyanok, melyekre az előirt bányapénz letéte nem lett, figyelembe vehetők nem lesznek.

A részletes feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában (II. emelet 33. ajtó) tudhatók meg.

Kelt Kolozsvár, 1908. évi április hó 4-én.

86-3-3

Az üzletvezetőség.

(Utánnomást nem díjazunk.)

Összes cikkeink occasió áron!

Ma és a következő napokban, bezárólag április hó 30-ig eladásra kerül

2500 drb férfing,
1000 drb divatos napernyő
mélyen leszállított áron!

Egyben tudomására hozzuk, a n. é. közönségnek, miszerint

= férfi kalapokat =

is, nagy választékban, rendkívül olcsó áron raktáron tartunk.

GOLDFAHN SÁNDOR ÉS FIA

Zombor, Kossuth Lajos-utca a különlegességi tőzsde mellett.

81-10-4

Villanyos csillárok, diszmutáruk.

Csipkék, szalagok, kötőpamutok.

Angol nyakkendők, pécsi keztyűk!

Páratlan és csodás hatású.

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen!
Legjobb szépítőszert a
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÉME.

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (Mitesser) és minden más bőrbajot. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ-TOILETT-CIKKEK: Margit-hölgypor (3 színben) 1-20 kor., Margit-szappan 70 fillér. Margit-fogpép 1 kor., Margit-areviz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárhelyeken. Postán utárvétellel vagy a pénz előleges beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN,
B) Gyógyszerész ARAD.

Főraktár Zomborban: Mihályovits István, Német Ignác, Temesváry J., Fehér István, Illin József Gyógyszertárakban. 56-5-2

Sztapári-uton (22—24. sz. közt) egy **ujjonnan épült lakház kiadó.** Bővebbet: **Méró Ferencnél Zomborban.** 91-4-1

Beresényi-uton levő 46. sz. ház és a szöntai hidnál fekvő 10¹/₂ láné föld szabadkézből, elköltözés végett **eladó.**

Értesítést ad **Méró Simon** tulajdonos Zombor. 90-9-1

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetések felvételnek

☞ a legolcsóbb árak mellett ☞
LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN
Erzsébet-körút 13. sz. alatt.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

73256/908.

Pályázati hirdetmény.

(Villamos izzólámpák szállítása.)

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1909. évben szükséges izzólámpák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az egykoronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb **1908. évi április hó 25-én déli 12 óráig** a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. Andrassy-ut 73. sz. I. 43.) benyújtandók vagy postán oda beküldendők.

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bányapénz gyanánt az ajánlott anyag évi érdekének 5%-a legkésőbb 1908. évi április hó 24-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános anyagszállítási feltételek és az izzólámpák szállítására vonatkozó 84223/96. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módoszatok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál díjtalanul megszerzethetők.

A szállítandó villamos izzólámpák mennyisége a felhívás mellékletét képező ajánlati űrlapon van felsorolva.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlatot tenni szándékozóknak, a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságára postán megküldetik.

Budapest, 1908. március havában.

82-3-3

Az igazgatóság.

Utánnomás nem díjazatik.